

ORSZÁG VILÁG

Tartalom:

Levizsgáztak és érettnek találtattak!...
Rejtélyesek az angol gyarmati politika
utjai.

Furcsa dráma-szenzáció a császár-
városban.

Előkelő svéd uriaszony tragikus ka-
landja a Gellért-szállótól az ideg-
kórházig

Mindig a közönségnek van igaza,
mondja a színigazgató.

Akik gyermekes családnak Cluj-on
nem adnak ki lakást.

Kodakember fosztogatja a játékosokat
braşov-i titkos tripókban.

Országokon keresztül, hazátlanul bo-
lyong egy bolgár emigráns, akit
tiltott határátlépésért harmadszor
ítélt el a román hadbíróóság.

Lelepleztek egy almanach-tarhást, aki
közmunkákat ígért a hirdetőknék.

Egy hisztérikus asszony alaptalan vád-
jai egy oradea-i fiatal orvos ellen.

Megírjuk, hogy mit gondolnak és mit
beszélnek a satumare-i vampról.

Egy arad-i válóperben kimondotta a
bíróóság, hogy a feleknek viselni
kell a házasság árnyoldalait is.

Kánikulás levél az arad-i strandról.

Végrehajtó volt a koronatanu egy tí-
misoara-i botrányos válóperben.

Szenzációs a „Világ szemle” és az „Ami-
ről beszélnek és amiről hallgat-
nak” rovat.

ORSZÁG-VILÁG

(Erdélyi Élet)

Politikai társadalmi, közgazdasági és művészeti országos riportlap

Főszerkesztő: GELLER ÜDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott kiadóhivatali megbízottak:

Hegedüs Béla	București
Gózon Károly	Cluj
Geller Endre	Timișoara
Neuman László	Oradea
Krausz József	Satu Mare
Berkes Andor	Tg. Mureș
Dietrich Gusztáv	Brașov

Bizományi vezérképviseltek:

R o m á n i a: Slova S. A., Oradea

Csehszlovákia: Lipa, Bratislava. Rucova ul. 8.

Jugoszlávia: Literaria Lapterjesztő Vállalat, Subotica.

Magyarország: Central, országos hírlop és könyvterjesztő vállalat, Budapest, VI. ker. Nagymező u. 68.

Olaszország: S. I. Rudolf Mosse Milano, Via Durini 51.

Előfizetési árak:

Egyes szám ára 20 lei	Jugoszláviában 5 dinár
Magyarországon 60 fillér	Csehszlovákiában 4 c. k.
	Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és kúrtóidre 1600, magánosoknak 600 lei

Orvosi hírek: husábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 2-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda úján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés oldalon 6 lei, — négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegközti részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

București i szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Lipscani No. 74.

Ardeal i szerkesztőség és kiadóhivatal: **ARAD,**

Bul. Reg. Ferdinand 19. Telefon: 525.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8 — 12-ig, d. u. 4 — 6 ig

Nyomda: Lovrov & Co., Arad, Bul. Regele Ferdinand 5. Tel: 484.

Levizsgáztak

és éreftnek találtattak. — Ambiciozus, felkészült lányokkal szaporedik a dolgozó nők tábora

(TIMIȘOARA.) Most zajlottak le az érettségi vizsgálatok, amelyeken arad-i, timișoara-i, lugoj-i diákok és diáklányok vettek részt. Hogy a maturált fiúk milyen pályát választanak, az már nem nagyon érdekes: orvos, ügyvéd, mérnök, tisztviselő hivatás lebeg előttük. Sokkal érdekesebb megtudni, hogy milyen pályákra készülnek az érettségi bizonyítvánnyal rendelkező lányok.

Az első „érett” hölgy, akit megkérdeztünk, bizony megbukott a pótvizsgán. De azért nem szomorú. Bizik a pótvizsgában.

— Ha leteszem a pótvizsgát — mondja — jogász leszek. Ha nem sikerül a pótvizsga, apa irodájában gyorsíró leszek.

Két másik fiatal hölgy szerencsésebb volt az érettségiben. Ezek biztosak abban, hogy ősszel beiratkoznak a cluj-i egyetem jogi fakultására. Nincs kizárva, hogy jogi tanulmányaik befejezése előtt oly „kliensek”-re akadnak, akik elhordítják őket az egyetemtől és a tanulástól.

Egy szép szőke leány gyakorlati pályára lép: kozmetikus lesz. Ezeket mondja:

— Valószínűleg beiratkozom az orvosi fakultásra is, aminek bizonyára nagy hasznát fogom venni. De elsősorban a szépségápolást fogom tanulni, mert meg vagyok róla győződve, hogy a kozmetika manapság egy nő számára a legnagyobb kilátással kecsegtető hivatás.

Két leány az első elemitől együtt tanul. Az életben sem akarnak elválni. Három-négy éven belül divatszalonot akarnak nyitni.

— Tizenhat állandó kuncsaftira már most is számíthatunk — mondják. — Természetesen az egész osztály nálunk fog dolgoztatni.

Az egyik leány csinos nyulánk kisasszony, kissé szomorú, hogy már vége az iskolai életnek. Ő érzécsenedül, hogy legszebb éveiket élték le az iskolában. Az is fáj neki.

hogyan nem tanulhat tovább, pedig nagyon szeretne. Így panaszkodik:

— **A viszonyok rosszak, apám nem engedheti meg magának, hogy tovább taníttasson. Anyám az utóbbi időben betegeskedik és így nekem kell őt az üzletben helyettesíteni. Meg vagyok róla győződve, hogy a pult mögött is „legény” leszek a talpomon.**

Pápaszemes, komoly arcú leány kerül sorra. Kiderül, hogy kollegák leszünk. A nyári szünidő után, mint voltontőr belép az egyik timişoara-i lap szerkesztőségébe.

A művészeteknek három ostromlója akad a tizennyolc érettségizett leány közül. Ketten iparművészetre adják magukat. Egyikük szeretne divatrajzoló lenni. A másik letorkolja:

— **Csak nem vagy bolond hisztérikus asszonyokkal veszekedni!**

A harmadik művészhajlamú leány tehetségesen játszik csellón. Iskolai ünnepélyeken többször feltűnt tehetséges játékkal. Azt reméli, hogy ősszel önálló hangversenyt rendezhet szülővárosában. Azután Bécsbe megy a zeneművészeti főiskolára.

— **Még sokat, nagyon sokat kell tanulni!** — mondja mosolyogva.

Egy nagyon csinos leány a diplomáciai pályára lép.

— **Tökéletesen beszél franciául, angolul és németül a románul és magyar anyanyelvén kívül** — mondja az iskola igazgatója. — **Hogy már is diplomata, azt már beigazolta. Ő volt ugyanis az iskola szónoka.**

Őt leány a gyermeknevelésnek szenteli életét. Az egyik tökéletesen 1936-os típus: nyulánk, kispórtolt. A legjobb tornász volt az osztályban. Tornatanárnőnek készül.

A csendes, halvány kislány tanárnő lesz: földrajz és történelem szakos. Ez a két tárgy már régen érdekli. A másik három kisedovónőnek megy.

— **És mi lesz magából?** — kérdeztük az utolsó érett hölgyet, aki szerényen a háttérbe húzódott.

A csinos barna leány elpirult. Akadozva mondja:

— **Oh... én... igazán... nem választok pályát, mert... hát... menyasszony vagyok. Két hét múlva eljön értem a vőlegényem és végkép elköltözöm Bucureşti-be...**

Ez a kisasszony tényleg „érett”.

— *Mindaddig lehetlenség a világ gazdasági válságát legyőzni, amíg az értékproblémát meg nem oldották. (Spinasse francia gazdasági miniszter.)*

— *Ha autóvezető, aki letartóztatási kötelezettség ellen nem biztosította magát, olyan kárt okoz, amelyet nem tud fedezni, úgy gépkocsik vezetésére alkalmatlannak tekintendő és a vezetési jogosítványát elköszandó. (A német birodalmi közlekedésügyi miniszter rendelete.)*

Lelkiismeretlen

gangszterek hamisítványokat, műterem szemeteket sóznak a közönség nyakába

(ARAD.) Legutóbb felhívást közöltek a napilapok. *Thorma János* és *Popp Aurél* festőművészek, az európai viszonylatban is kiváló művészek tarták fel ebben a felhívásban *Ardeal* és *Banat* festőművészeirek és szobrászainak kétségbeejtő helyzetét. A két híres művész felhívja a képzőművészeket, hogy *tömörüljenek egyesületbe*, mert csak így tudják megvédeni szellemi és anyagi érdekeiket.

Lapunk már régen és többször rámutatott arra, hogy a közönség negligálja az itteni képzőművészeket, akik pedig a külföldön dicsőséget szereznek hazájuknak. Mi arad-iak hivatkozunk *Pataký Sándor* festőművész külföldi sikereire. Hivatkozunk arra a hatalmas erkölcsi és anyagi sikerre, amelyet a külföldön is elismert oradeai *Tibor Ernő* most aratott képeivel Bucurestiben. Vagy hivatkozunk arra az elismerésre, amely a timișoara-i *Szuhanek* Oszkárnak például Párisban kijár. De legnagyobb büszkeségünk lehetne a Baia-Maren működő festőkolónia, ahol neves román, magyar és szász festőművészek működnek. Ha külföldi műértő véletlenül elvetődik Baia-Marera és látja az ottani műtermekben a művészi megnyilatkozások ragyogó gazdagságát,

boldognak mondja magát, ha egy-egy festményt vagy szobrot megszerezhet és magával vihet hazájába.

A külföld műértő közönsége értékeli az ardeali és banati képzőművészetet, amelynek különös a zamatja és tartalma. Csak éppen az itteni közönség nem hajlandó tudomásul venni, hogy itt közöttünk istenáldotta tehetségű művészek élnek, dolgoznak és — nyomorognak.

Mi az oka ennek a közönynek? Megmondjuk. A *snobizmus*. A mi közönségünk, ha képet akar vásárolni, budapesti márkás művészek képeit szándékozik beszerezni. Ezt a snobizmust aztán kiaknázzák a lelkiismeretlen és könnyű fajsúlyu „*mükereskedők*”, akik neves budapesti művészek hamisított képeivel árasztják el Ardealt és Banatot és

olcsó pénzért vesztegetik a selejtes mázolványokat, amelyeken ott díszeleg valamely neves művész hamisított aláírása.

A lelkiismeretlen „*mükereskedők*” nyomorgó festőkkel és festőiskolai növendékekkel hamisítatják a márkás képeket. De kiderült, hogy egy

Az ut a meggazdagodáshoz a reklámon át vezet.

Rockefeller

budapesti neves mester a saját tanítványaival készítettett másolatokat képeiről, az aláírást maga tette a másolatokra, amelyeket azután elküldött hozzánk. Itt persze kapva-kaptak a művészi értéket egyáltalán nem reprezentáló másolatokon, amelyek olcsón akadtak gazdára. A mi közönségünk el van vakulva, ha budapesti festményt lát és még hozzá márkás néven olcsó képet. De arra nem gondolnak a képvásárlók, hogy a neves magyar festőművészek munkáit alaposan meg kell fizetni és így az ő nevük alatt hozzánk került olcsó pikturák nem lehetnek eredetiek. Így történik azután, hogy itteni családok falait selejtes külföldi képek borítják, míg a hazai tehetséges művészek kénytelenek nélkülözni, vagy kivándorolni idegenbe.

— Olaszországnak most már csak békére van szüksége és ha békéhez juttatják, másoktól sem fogja azt megvonni. (Coriere della Sera.)

— A morvaországi Znaimban a rossz bánásban részesülő férjek klubot alakítanak. Rengeteg ember jelentkezett tagnak. (Prágai lapjelentések.)

— Az emberiség békéért és a béke biztosításáért kiált. (Az angol király kijelentése egy katonai ünnepélyen.)

— Minden európai változásnak a Népszövetség megerősítésére és nem gyöngülésére kell irányulni. (A canterhury-i érsek kijelentése.)

— Kívánatos lenne, ha az egyetemek több költőt termelnének. Ezzel Európának és az egész világnak visszaadnák a szabadságot és egyseget. (Baldwin angol miniszterelnök.)

— Egyetlen nép sem izolálódhatik olyan világban, amelyet a legkisebb megrázkódtatás is tökéletesen cipusztit. Egyetlen állam sem virágozhatik anélkül, hogy egyidejűleg el ne tőrje, hogy a szomszédja profitáljon. (Delbos francia külügyminiszter.)

— Jaj annak a nemzetnek, amely elég bolond lenne azt hinni, hogy az angol és amerikai nemzet csupa gerinctelen pacifistából áll. A mi nemzeleink legyőzhetetlenek és hajlíthatatlanok. (Bingham londoni amerikai nagykövet.)

— A németországi katonai előkészületek befejezettek tekinthetők és elérték a tökéletesség legfelsőbb fokát. Ezek az előkészületek a birodalmi kormány magatartásával együtt a többi országok kormánytát a legnagyobb nyugtalansággal töltik el. (A londoni Daily Mail.)

— A középeurópai államok gazdasági ujjaszervezésének problémája rövidesen időszerű lesz és ezuttal végre meg is kell oldani. (Jon Christu román alminiszter.)

— Ami bennünket aggodalommal tölt el, az a nemzetközi helyzet. Nincs többé békés nap az égen. A földön mindenütt árnyék. (Motta svájci szövetségi tanácsos.)

Rejtélyesek az angol gyarmati politika utjai

Április elején kezdődtek a zavargások. Azóta hétről-hétre jobban kieleződik a helyzet és ma már életveszélyes az országuton utazni, vagy a nagyvárosok bizonyos negyedébe bemenni. Egyedül a kizárólag zsidók által lakott Tel-Aviv biztos.

A zsidó telepítvényeken napirenden vannak a harcok.

Sokezer fát és rengeteg mennyiségű érett gabonát semmisítettek meg az arabok. Palesztina valósággal forrongó katlan. Az arabok a gazdasági élet minden ágában proklamálták az általános sztrájkot és addig nem hajlandók felvenni a munkát, amíg nem teljesülnek követeléseik:

a zsidó bevándorlás megszüntetése és a földterületnek zsidók részére való eladásának beszüntetése.

Palesztina kicsiny ország és apró pont az angol világbirodalomban. De a hatalmas birodalom nem tudja levernii a forrongást. Igaz, hogy Egyiptomból és más gyarmatokból angol katonákat hoznak Palesztinába, de

minél több katona érkezik, annál súlyosabbá lesz a helyzet.

Ez érthetetlen. Az angolok, a pacifikálás mesterei, tehetetlenek egy olyan országban, amelyet könnyebb pacifikálni, mint bármely más országot. Abessziniában most látható volt, mi mindent lehet elérni a modern hatalmi eszközökkel éppen a gyarmati háboruban. Miként lehet az, hogy az angol katonaság annyival tehetségtebb, mint az olasz?

Nézzük csak, miként jár el Anglia a „nyugalom és rend helyreállításánál” Nagyon is vigyáznak arra az angolok, hogy valamiképpen ne okozzanak fájdalmat a felkelőknek.

Rejtélyesek az angol gyarmati politika utjai. Az arab felkelés lelke a főmufti, aki a kalifátus megszűnése óta a mohamedánizmus szellemi vzeére szeretne lenni. Becsvágyó férfiú és merész terveket szövögető politikus. Ez a mufti tekintélyes évi fizetést kap az angoloktól. A józan ész azt tételezi fel, hogy a fizetést megvonják az olyan embertől, aki forradalmat szit. De az angolok ezt nem teszik meg. Tehát angol tisztviselő -- mert ilyenformán annak tekintendő a főmufti -- büntetlenül csinálhat forradalmat Anglia ellen. Ez különösen furcsa úgy a palesztinai furcsa események tömkelegéből. Egyébként hozzá vagyunk szokva, hogy az angolok a legkiméletlenebbül járnak el a gyarmatokban, ha a benszülöttek angol polgárokat támadnak meg. Haifában nemrég egy bomba robbant olyan házban, amelyben kizárólag angolok laktak. Afrikában hasonló esetben egész falvak érezték Anglia hatalmát. Palesztinában még a kihirdetett hadijogot sem alkalmazták a merénylők ellen.

A sztrájk rengeteg pénzbe kerül. A sztrájkoló arab kereskedők, iparosok és munkások állandó segílyt kapnak a központi bizottságtól.

És noha az arab igen szerényen él, a nagy tömegnek folyósított kisösszegek sokra rugnak. Bizonyára nem lenne nehéz letörni ezt a sztrájkot. Ilyen összegeket nem lehet oly könnyen felhajtani és szétosztani, hogy egy igazán éber rendőrség be ne tudná szüntetni ezt a pénzügyi tranzakciót.

A pénz részint külföldről jön, részint terrorral kényszerítik ki a gazdag arabokból.

Kétségtelen, hogy mindkét forrást be lehetne dugni.

A zsidók Palesztinában nemcsak az arabok számára, de az angolok számára is igen erősek lettek. Gyarmaton sokkal kevéssé tűri Anglia, hogy valaki nagy legyen, mint bárhol másutt.

A zsidók Palesztinában olyan teljesítményeket mutatnak fel, amiket senki sem várt volna tőlük és már ki is lehetett számítani, hogy hány év múlva lesz Palesztina tényleg zsidó ország.

A cionista exekutive minden alkalommal biztosította lojalitásáról a mandatárius hatalmat és el is kellett hinni, hogy a zsidók ezt komolyan is vették. A cionizmust csakugyan hála tölti el ama hatalom iránt, amely a cionista ideál gyakorlati megvalósítását hirdette. De

a politikában az angolok nem hisznek az érzelmeknek, mert ők maguk sem ismernek a politikában érzelmet.

Az angolok biztosra akarnak menni és csak akkor biztosak, ha senkit sem engednek megerősödni.

A nyugtalanság meg fog szünni Palesztinában, ha az ország két nemzete között helyre lesz állítva az egyensúly. Az arab forrongás váratlanul igen fontos gazdasági pozíciók birtokába juttatta a zsidókat. Ebben a helyzetben semmiképen sem térhet vissza a béke. És az angolok oly kiváló politikusok, hogy a politikai cél érdekében még azt is reszkirozza, amit az angol sohasem szokott reszkirozni:

a presztízst.

Megjátszák a tehetlent az arabok felé és még attól sem félnek, hogy ez megbosszulja magát gyarmati birodalmukban. Azt hiszik, hogy a kellő pillanatban meglesz az eszközük, hogy a féktelen gyarmati népek megint megismerhessék az angol hatalmat. Az arabok ellen például egyszer majd a zsidók is jó szolgáltatokat tehetnek.

Az angol politika nagyon érdekes politika. De nézheti-e nyugodtan a világ, miként veszik el a lehetőséget, hogy egy üldözött és megkínzott nép új életet kezdhessen oly országban, amely a Népszövetség megbízása alapján angol védelem alatt áll?

— *A pilseni elemi iskolákban a negyedik osztálytól kezdve az uszást, mint kötelező tantárgyat vezették be. (Prágai lapok jelentése)*

— *Európa sok tévedést követhetett el Olaszországgal szemben, de maradandót nem lehet alkotni Olaszország nélkül. (Popolo d'Italia.)*

— *Tyron őrnagy, a pósta vezérigazgatója bejelentette a parlamentben a telefondíjak további leszállítását. Ezenfelül októbertől kezdve minden telefon-tulajdonos évente 200 helyközi beszélgetést ingyen folytathat. (A londoni Times.)*

Furcsa dráma-szenzáció a császárvárosban

A bécsi publikum feltűnő módon özönlik mostanság azoknak az aprócska színházaknak egyikebe, amelyek az utóbbi időben gombamódra szaporodtak el. Negyvenkilenc ülőhely van bennük, mert ötvennél már színházi koncesszió kell. Igen rendes előadások, komoly drámai produkiók folynak a „Theater für 49” nevű szinpadon, amely már nevében is utal erre a koncessziótlan helyzetre. S ugyancsak 49 ülőhely van a „Jüdisches Kulturteater”-ben, amely a Duna- csatorna partján esténként zsufolásig megtelik izguló közönséggel, felekezeti különbség nélkül, pedig csak zsidó drámát játszanak ismeretlen, névtelen színészek.

„A halár” a darab címe s a műfajmegjelölés: „hatszáz ezer ember sorsa”. Berlinben kezdődik a darab, az 1933 április 1-i zsidó bojkott napján. A férj kikeresztelkedett zsidó orvos, az asszony árja. A kamasz fiuk a villamoson átadta helyét egy idős zsidó asszonynak, mire társai gnyosan figyelmeztetik:

— *Nem is vagy igazi német ifju, a nagyapádnak Léwy az eredeti neve.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A fiut villámcsapásként éri ez a leleplezés. Szülei eddig titkolták előtte a múltat s így kell megtudnia származását a csufolkodó diák-társaktól. Kétségbeesésében öngyilkosságot kísérel meg. Az anya furcsa tervet eszel ki. Egyenrangunak akarja látni a fiát a többiekkel. Az ő és az ura élete már nem számít, a fiuk holdogsága az egyedüli cél.

Egy mérnököt, a ház régi barátját, aki a világháboru idején ártatlanul körülvarolta, majd ragyogó veleket is irt hozzá, arra akarja rávenni, vállalja, hogy akkor megcsalta az urát, s a fiu voltaképpen árja.

A barát visszariad ettől a hazug szereptől, de még inkább revoltál a férj. Az asszony, hogy megtörje férje ellentállását, kijelenti, hogy nem csalásról van szó, hanem tényről. A férj, akit orvosi állásától is megfosztottak s családjával a legnagyobb nyomornak néz elébe, ezt már nem bírja el, az események túlhaladták a határt, ameddig a szenvedést a két ősi tulajdonsággal el lehet viseelni. Visszaakarja adni a nőnek a szabadságát. Az asszony szivrohamban összerogy, ő is tulment a határon, mint általában minden és mindenki körülötte...

Megjelenik a zsidó nagyapa a kis vidéki fészekből, ahol lakik, eleven ipari városkát csinált vállalataiból, fáklyásmenetben ünnepezték, most azonban betörték ablakait és hűtlen pénzkezelés miatt a vádoltak padjára akarják ültetni. Végtelen nyugalom, meleg lelki fölény és erő van az öreg bölcs kereskedelmi tanácsosban. Kitartást prédikál és emberséget. Az orvos-fia, aki elvesztette kenyerét, feleségét, fiát,

hívja, menjenek egyeütt a nagyvilágba, kezdjenek új életet. De az öreg vonakodik:

— *Együtt kell szembenéznünk a sorssal, nem egyenként kibújni a csapások alól... És én különben sem mehetek el erről a földről. Ideköt az anyád... az a darab föld, amelyben pihen. Őriznem kell őt és ezt a földet, amelybe, hiába, belevagyunk gyökerezve a szívünkkel, az életünkkel, a munkánkkal...*

A színész, aki az öreget játssza, Müller nevű — azelőtt soha nem hallottunk róla — olyan magaslatokba emelkedik egyszerű, közvetlen játékával, amelyek a színjátszás legtisztább, legmerészebb s egyben legemberibb ormaít jelentik. Szintugy az egész összjáték és rendezés a reinhardti produkciók színvonalára emlékeztet. Teljesen új hangot üt meg a színpadon a kétségbeesett keverék-származású fiú kitörésével:

— *En nem bírom el, hogy sohasem fogok marsolni a többiekkel, nem hordhatom büszkén az egyenruhájukat, nem vonulhatok fel köztük a rengő zászlók alatt!...*

És a továbbiak során az anya szívrohamban meghal, a nagypapa indul a börtönbe és z orvos megtörtén áll élete, munkája, családi öröme romjain. „Hatszáz ezer ember sorsa”... Három generáció tragédiája...

Furcsa és különös tendenciózus játék... Hónapok óta táblás ház. Hetekre előre nem kapni jegyet.

x. y. z.

MINT TÉLEN A LAKÁS KÁLYHA NÉLKÜL, olyan az üzlet vevő nélkül. Új vevőket ma már csak jó szabadtéri reklám ~~által~~ ^{által} ~~szereshet~~, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem promogálja. Az **ORSZÁG-VILÁG „AGGE” REKLÁMOSZTÁLYA** elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait.

— Jégészükségletéről idejében gondoskodik, de okosan! A természetes jég teljes hiánya folytán a kánikulában az számíthat legbiztosabban jégre. aki a legnagyobb teljesítőképességű, legmegbízhatóbb jéggyár vevője már a szezon elejétől fogva. Tehát vásároljon már most Reusz jéggyárban; A r a d, Bul. Regele Ferdinand 33. Telefon: 141. Ugyanott hűtőfülkék bérbeadóok.

Ardeal és Banat legelterjedtebb magyar napilapja a

Temesvári Hirlap

megjelenik naponta, vasárnap kivételével, a déli órákban

— Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha lap-társaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkíróink megnevezésével.

Előkelő svéd uriaszony fragikus kalandja a Gellért-szállótól az idegkórházig. = Mi történt Thann Carinna ékszereivel és bankletétjével

Igen kellemetlen és szomorú kaland akaratlan hősnője lett a közelmúltban Budapesten egy dús gazdag külföldi hölgy, aki

egy izgalmas élmény utórezgéseit az egyik kórház ideggyógyászati osztályán kénytelen kipihenni.

Az eset hősnője *Thann Carinna*, egy malmói nagyiparos negyvenhétéstendős özvegye, aki egy svédországi cserevonattal érkezett nagyobb társaságban Budapestre.

A társaság a Gellért-szállodában vett lakást. Ott lakott a malmói özvegy is egy hatalmas szobában együtt egy másik svéd hölgyvel. *Thann* asszony korát meghazudtoló, fiatalos külsejű hölgy, aki úgy látszik igen vállalkozó szellemű nő. Erre vall legalább is az, hogy mindjárt itt-tartózkodásának legelején elhatározta, hogy egészen egyedül fogja megtekinteni a várost.

Elhatározását meg is valósította. Közben valahogy

eltévedt, amikor vissza akart térni a szállodába és egy igen disztinált megjelenésű urtól kért utbagazítást.

Az illető, aki igen jól beszélt németül, elkísérte azután a svéd hölgyet a szállodáig. Közben elmondta, hogy nyugalmazott háborus repülőtiszt és *Verdi Károlynak* hívják.

Thanné nagyon rokonszenvesnek találta új ismerősét és ez szerét ejtette annak, hogy ismét találkozzanak. A barátság mind melegebbé vált a malmói gazdag özvegy és a jómegjelenésű ur között, úgy, hogy végül is a svéd hölgy egészen elhanyagolta társaságát.

Verdinek egészen rövid idő alatt sikerült nagymértékben megkedveltetni magát *Thann*-nével. Hogy ezt milyen uton-módon érte el, az a későbbiek során derült ki. Lehetséges, hogy szuggeszcióval hatott a nőre,

sőt olyan adatokat is felsoroltak a rendőrség előtt, hogy egyenesen hipnotizálta a hölgyet,

de az is lehet, hogy egyszerűen csak „*egyéniségének varázsával*” hatott *Thann*-nére. Kihallgatása során legalább is ezt mondta.

Az asszony végül is annyira *Verdi* befolyása alá került, hogy minden értékét rábizta. Többször átadta neki szállodai széfkulcsát is, sőt egy alkalommal arra is megkérte, hogy váltson be részére egy nagyobb összegű csekke t az Angol-Magyar Bankban.

A lovag ezt a megbízást is teljesítette. Fel is vette a csekkre a pénzt,

még pedig nem is egyszer, hanem mindjárt kétszer egymásután.

A bankfiókban ugyanis tévedésből kétszer fizették ki az igényelt összeget a svéd hölgy lovagjának.

Az ál-repülőtisztnek — mert hamarosan kiderült, hogy még csak altiszt sem volt soha életében — pechje volt.

A bankban még aznap észrevették a tévedést és mert az utalásból megállapították, hogy a svéd hölgy a Gellértben lakik, nyomban közölték a szálloda igazgatóságával a dolgot.

A Gellért-szálló vezetősége igyekezett persze tapintatos formában közölni a kinos esetet a svéd vendéghölgygel, aki először el sem akarta hinni, hogy új ismerőse ilyen unfair dolgot csinált és a legereyesebben Verdi védelmére kelt. A kellemetlen jelenetnek az vetett véget, hogy a lovag is megérkezett a szállodába.

A lovag urat rendőrnek adták át, aki bekísérte főkapitányságra.

Az esetről értesítették a svéd konzulátust, ahonnan maga Kruccay-Bayer Antal főkonzul — az ismert gyógyszergyáros — sietett a szállodába és vette jegyzőkönyvbe az eset körülményeit. És ekkor vetődött fel a furcsa kérdés:

Vajjon hipnozissal vette-e rá Thann Carinnét a furcsa lovag, hogy az összes ékszereit adja át neki.

A rendőrségen megállapították, hogy Verdi sohasem volt repülőtiszt, ellenben a mestersége valamikor soffőr volt. Hosszabb idő óta azonban nem ezen a pályán működött.

Az eset tulajdonképpen szenvedő hőse azonban nem a lovag, hanem a szerencsétlen svéd hölgy. Thann-né ugyanis

súlyos idegrohamot kapott, amikor megtudta, hogy mi történt és váltig azt hangoztatta, hogy Verdi ártatlan. Végül is orvos elé került a szerencsétlen hölgy.

Az orvos megállapította azt is, hogy az ál-repülő végzetes befolyást gyakorolt a svéd uriaszonyra, de a vizsgálat során

nem bizonyosodott be, hogy az idegösszeomlást hipnózis idézte volna elő Thanné-nál.

Annyit megállapítottak, hogy a hölgy idegeit annyira igénybe vette a kellemetlen eset, hogy végül is a legtanácsosabbnak látszott, ha addigi környezetéből elkerülve pihenni ki az idegrázkódtatását. Mivel az eset annyira legyöngítette az uriaszonyt, hogy nem akarták a lakhelyéig tartó hosszabb utazással járó újbb izgalmakat és fáradalmakat megközköztetni, az orvos javaslatára szanatóriumban helyezték el.

Ott pihenni ki most kellemetlen kalandját Thann Carinna, akit úgy látszik eléggé megviselhetett az eset, mert még ma is a szanatórium vendége.

—r—l—

— Az egyik londoni híroság előtt egy ember arra a kérdésre, hogy milyenek a kereseti viszonyai, azt felelte, hogy fogadásokból él és ezáltal havi 500 shillinget megkeres. (A londoni Times.)

-- Kélezer elmebeteg kétharmada a nagvárosokból kerül ki és csupán egyharmad a kisvárosból vagy faluból. (Angol orvosi statisztika.)

Mindig a közönségnek van igaza

(TIMIȘOARA.) Jó öreg Szendrey Mihály szinigazgató barátunknak volt egy alkalommal egy igen találó meghatározása a sikerről:

A siker a darab véletlen találkozása a közönséggel.

Ez az a véletlen, amit előre senki nem tudhat, sem a szerző, sem az igazgató, sem a rendező, sem a színész, aminthogy a véletlenek kegyetlen játéka az is, ha egy darab történetesen megbukik.

A sikernél mindenkit — direktort, rendezőt, színészt — született zeninek kiáltanak ki, a bukásnál ugyanezek az ünnepelt nagyságok hozzánemértő dilettánsok, akikre divat tücsköt-bogarat kiáltani, akik nem értenek hozzá, elfáradtak, maradiak és tanulatlanok. Kárörvendő megjegyzéseket hallani ilyenkor jó esetben a hátuk mögött, rossz esetben szemtől-szembe.

A „véletlen” randevuba persze beleszól a sajtó is. Beleszól az objektív kritika, a baráti hang és a rosszindulatu akadékoskodás is.

A közönség eleinte tétovázik, kinek higgyen, aztán ő maga dönti el, kinek adhat igazat.

Mert a közönség nagyszerűen megtanult olvasni. Pontosan tud mindenkiről mindent, a darabról, a színházról, a színészről, az újságíróról, a lapjáról és

jól mulat, ha egy szép színházi estélyének örömét lapjában elakarják rontani, vagy hosszantóan rossz darabról nyomatásban látja, hogy remekmű.

A darab első „véletlen találkozása” a közönséggel nem mindig dönti el az újdonság sorsát. Első találkozás alatt nem a premiért, hanem a főpróbát értem, amely egészen furcsa összetételű ítélőszék még nálunk vikéken is. Néhány barát és ellenség, néhány érdekelt és esetleg szerződésnélküli színész. Még az a bizonyos manikürkissasszony is aszerint ítél, hogy kinek a kezét ápolja: a szereplő szubrettét, vagy a nem szereplő primadonnáét.

Elárulahtom, hogy ilyenkor a színpalék mögött senki nem tud semmit.

Nincs az a rutinizott szinigazgató, színész vagy rendező, aki eltalálja, hogy siker van-e vagy bukás.

Egészen apró külsőségekből lehet csak következtetni. Ha nagy siker van, akkor a befentesek közül sokan „jönnek hátra” gratulálni. Ha középszerű a darab, akkor kevesebben, ha pedig megbukott az ügy, akkor csak a mindig jelentkező „jóbarát” dugja be a fejét az öltözőkbe és bizonyos agresszivitással a hangjában így szól.

— „Nekem” tetszik.

Ebben a „nekem”-ben benne van, hogy beszélhetnek ott kint akármit, szidhatják a darabot és az előadást, — „neki” tetszik. Mintha azt mondaná, hogy bizony megbukott, de „neki” tetszik.

Van még tapintatlanabb „*gratuláló*” is. Az illető kezét fog a direktorral, rágyújt egy cigarettára, nem szól egy szót sem és vár, hogy még valaki jöjjön. Amikor a másik illető végre megjelent, maga mellélteti és a direktor jelenlétében beszélgetni kezd vele — valami egészen másról. Például arról, hogy milyen pechje volt tegnap bridzs közben.

Nem hagyható ki a vidéki főpróba vegyes felvágottjából „*a mindent jobban tudó*” típus sem. Ezt a típust nemcsak író, újságíró, rendező vagy színész képviseli (ezekre nem is lehet haragudni) — hanem az a néhány privát, különösen nő, aki a kávéházban uzsonna közben, vagy a bridzsnél, amikor a játék nem köti le drága idejét előadja, hogy a második felvonás azért vontatott, mert a szerző későn hozza be a hőst és addig lanyhább a feszültség. Ez a — szerencsére vidéken csak néhány — típus úgy jár a főpróbára, mintha kötelessége volna jelen lenni. Későn érkezik, nagy garral és zajjal, beszélget a szomszédjával, halk jeleneteknél köhög és a viceknél mereven néz maga elé. (Milyen passzió volna — kidobni!)

A nehezen kielégíthető néző fent leírt típusának édes testvére a *potyás*.

Aki valamilyen ellenőrizhetetlen uton-módon potyajegyhez jutott és így, mint a színház szívesen látott vendége, irigylésre méltó közönnnyel nézi a darabot, kicsit le is nézi a produkciót és a fizetőközönnyel, amely a pénzért igyekszik jól szórakozni.

A potyásnak nem olyan élvezet a szórakozás, mert nem hozott érte áldozatot.

(A tételt meg is lehet fordítani, de így logikusabb.) Viszont gyengébb sikerű darabnál, amikor fizető-közönség távozik, ő nem állja megjegyzés nélkül és így szemtelenkideik:

— *Kár volt az időért!*

De ne rontsuk a szájunk ízét, itt az igazi közönségről akarunk néhány szót ejteni, most, az új szezon küszöbén, amikor már javában dúl a harc direktoraink között egy-egy koncesszióért. A közönségről, amely bizonyos lelki felkészültséggel ül be a nézőtérre, azzal az előre megfontolt szándékkal, hogy elismeri a direktor igyekezetét, hódol a színész művészetének,

kritikája jóindulatul és igazságos.

Arról a közönségről beszélünk, amelyet nem befolyásolhat semmiféle kritikusi elfogultság, vagy agresszivitás, se a lapok üzleti politikája, amely

nem csalódní akar a színházban, hanem lelkesedni azért, amit kap.

Ez a közönség keresi a kontaktust a színpaddal és ha „véletlenül” találkozik a darabbal, boldogan tapsol és örül, hogy résztvevője a sikernek.

Ennek a közönségnek a fásultságát, megközeiíthetlenségét, fejtelenségét csak akkor szokás felfedezni, ha a darab vagy rossz, vagy ha jó is, távol áll a közönség életétől, vagy milliójében és felfogásában idegen a gondolkodásától.

Sokszor előfordul, hogy a színház feltétlenül bizik a darabban és csodálkozik, ha nincs iránta érdeklődés. Ilyenkor a sajtóra szokás hivatkozni, amely esetleg megertőbb volt, vagy a darab külföldi karrierjére s é vární szokás arra, hátha megjön a közönség kedve. De elmulik két-három nap — keserves két-három nap nálunk vidéki színházaknál! — és a közönség nem jelentkezik. Ilyenkor szokta mondani Szendrey Mihály:

- A közönséggel nem lehet vitatkozni. Bizony nem lehet.
- *Mert mindig a közönségnek van igaza.*
- Még akkor is — ha téved.

Akik gyermekes családnak nem adnak ki lakást

(CLUJ) Egyre több olyan panaszos levél érkezik szerkesztőségünkbe, amelyben többgyerekes családfenntartók panaszkodnak arról, hogy nem tudnak lakáshoz jutni, mert

a cluj-i háziurak egy része nem tűr meg gyereket a házában.

Divat lett — úgy látszik — a cluj-i háziurak körében irtózni a gyerekektől és hideg göggel elhárítani azokat a lakást bérelni szándékozókát, akiknek gyermekeik vannak. Egyre több házban kérdezi meg a házmester, vagy gondnok, mielőtt még érdemi tárgyalásba kezdene, hogy:

van-e gyerek?

E heti postánkból kiragadunk két esetet:

Gyerekekkel nincs lakás!

B. I. kiskereskdő lakást keresett. Elment többek között egy ismert diplomás házába is. Érdeklődött a házmesternél egy kiadó kétszobás lakás iránt.

— Van gyerekük? — kérdezte a házmester. — Mert ha gyerek van, nincs lakás!

B. I. csodálkozva kérdezte, hogy mit jelent ez?

Kinek mi köze ahhoz, hogy van-e gyereke? Ő ki akarja venni a lakást, előre kifizeti egy negyedévi bért, ne törődjenek azzal, hogy van-e gyereke, vagy nincs!

A házmester kijelentette, hogy végtelenül sajnálja, de neki tudnia kell, hogy van-e gyerek, vagy nincs.

mert a háziasszony nem tűr meg gyereket a házban, neki szigorú utasítása van, hogy olyan bérlőnek, akinek gyereke van, ne adjon ki lakást.

És házába voit minden kapacitálás, tiltakozás, érvelés.

B. I. kereskedő nem kapott lakást büntetésből azért, mert gyermeke van...

Inkább vissza a pénzt!

A másik eset:

R. F.-né kétgyermekes családjában ezer leiel leelőlegezett egy lakást a volt Majális-uccában.

Már mindent megbeszéltek, már meg is állapodtak a beköltözés pontos idejében, amikor R. F.-né valamivel kapcsolatban véletlenül elmondta, hogy két gyermeke van.

A háztulajdonos azonnal visszaadta az ezer leit és tárgytalannak nyilvánította a bérleti szerződést. Kétgyerekes családnak nincs lakás az ő házában!

A háziur irtózik a gyerektől. A háziur szemében is — úgy látszik — nagyobb betegség a gyermekáldás, mint a lepra.

Ugy látszik: divatos dolog büntetni azokat az alávaló partájokat, akiknek gyerekük van! Ki kell közösitni őket!

Ne kapjanak lakást, verje őket eső, fujja őket szél. Ugy kell nekik, ha gyereket hoznak a világra!

*

Hát mi ez, tisztelt háziurak? Mi ez az új divat? Miért bűn a gyerek?

Magyarazatot szeretnénk kapni erre a dologra. Apeláljunk tán arra, hogy ha nem tévedünk, valaha önök is voltak gyerekek? Hogy általában — ha nem tudnák — az ember, mielőtt felnő: gyerek!

Tudják-e tisztelt cluj-i háziurak, hogy embertelen és közérdekellenes, amit csinálnak? Tudják-e, hogy Angliában például törvényes erővel bírnák önöket rá elveiknek megváltoztatására?

A gyermek a jövő, tisztelt háziurak! És, aki elzárja előlük kapuit, aki kitiltja őket házából, az azonfelül, hogy embertelen, egy kicsit bünt követ el az ország érdekei ellen is!

Mi tiszteljük a magántulajdon szentségét, mi valljuk, hogy mi a tiéd, az a tiéd, de ez visszaélés a magántulajdon szentségével.

Mi teljes erőnkkel küzdeni fogunk a gyerekgyűlölő háziurak ellen. Rovatot nyitunk az Ország-Világban és kiméletlenül mellengérre állítunk minden ilyen háziurat!

Pellengért nyitunk önök ellen, gyerekgyűlölő háziurak.

Igen, igen ez nyílt fenyegetés, tessék érte feljelenteni bennünket!

—k

A kodakember.

A braşov-i titkos kártyaklubok játékosainak legujabb fosztogatói

(BRÁŞOV.) Az ország játékfrontja és annak élete bizonyos rejtelmes erők együttműködése következtében az utóbbi időben — hogy ezt az enyhe kifejezést használjuk — némileg konszolidálódott. A szenvedélyes játékosok zöme azért ma is elveszti a pénzét rejtett tripikban.

A játék mocsárvilága azonban még távol van attól, hogy felszikkadjon és különösen

néhány zugtripóban — még ma is — minden városban folyik az illegális és törvénybe ütköző fosztogatás,

amely állandóan szedi tragikus áldozatit.

Az utóbbi idők öngyilkosságainak, lopásainak, csalásainak és sikkasztásainak okairól továbbra is fel kell lebbenteni a titokzatosság fátylát, mert mögötte a titott hazardjáték üzletes fosztogatóinak egy új és megdöbbentően torz figurája rejtőzik.

A kodak-ember,

ő, aki a tömegjáték régi csalásainak arzenáljára egy új és félelmetes — mert az áldozat holt bizonyossággal leterítő — fegyverrel „gazdagította”.

A titkos tripók mindenre elszánt, következményektől nem féltő gonosztevői a régebbi időkben preparált kártyacsomagokkal terítették le a jóhiszemű játékosokat, amely kártyacsomagok már a kezdete előtt elkészítve állítottak csapdát a hazardjáték megszállottjainak.

Később flótának nevezett orgvilkokkal döfték le a jóhiszemű klubtagokat, akik a kártyaszobában szenvedélyük kielégítését hajszolták.

Ez elavult módszerek azonban már a lomtárba kerültek és a kis rejtett tripók játékszobáiban, ahol chemin de fer-t játszanak, az ő agyafurt ötletével

a kodak-ember áll lesben, hogy a játékosokat csapdába ejtse.

A kodak-ember a nadrág zsebébe erőstett kartonlapon, —

tehát a játékosok számára láthatatlanul, —

jegyvez fel csomagonként 10—15 coupot, amelyeket aztán a játékot vezető croupier a sorrend megbolygatása nélkül süllyeszti bele a „dögök” közé. Az így preparált kártyacsomagnak ezt a részét azután

belecsempészik a már megkevert új kártyacsomagba

s a kodakos embernek nem okoz különös gondot az, hogy a „fényképezett” coupokat a jóhiszemű játékosok kivédhetetlen kárára és a maga és társai hasznára gyümölcsöztesse.

Amint ugyanis az új csomag lejátszása közben a fényképezett sorozatra kerül a sor, a zsebéből előkerült „fényképről” egyszerűen leolvashatja, hogy

**melyik coupot kell, mint játékosnak és melyiket,
mint bankárnak,**

vagy mint a bank átvevőjének kiaknáznia. Egy ilyen kodak-emberrel dolgozó braşov-i zugtripóban esett legutóbb áldozatul az a játékszenvedélytől bódult köztisztviselő, akit legutóbb sikkasztásért letartóztatott az ügyészség. A kodak-ember és társai fosztották ki ezt a jobb sorsra érdemes embert, aki tönkretett életének romjai és idegörlő izgalmai közül letartóztatása előtt a halál békességébe készült menekülni.

Életre ítélték...

—h—h

— Elkerülhetetlen politikai újjaalakulások könnyebben jutnak keresztül a szervezett béke csatornáin, mint a háboru anarchiáján. (Sir Samuel Hoare.)

— A háboru nem holmi bizonytalan fenyegetés, hanem egészen bizonyos veszedelem, amely rászakad a világra, ha csak csoda nem történik. (Leon Jouhaux, a francia szakszervezeti szövetség főtitkára)

— Franciaország azt követeli, hogy egyesek eleven dinamikája ne vonja kétségbe a másoknak az élethez való jogát. Azt követeli továbbá, hogy a vilás kérdéseket kölcsönös megértéssel és mindenki számára nyitva levő berendezkedések keretei között kiküszöböljék. (Delbos francia külügyminiszter.)

— A mi pénzügyi módszereink éppen oly kevésbé klasszikusak, mint ahogy nem klasszikus békeszerződés a versailles-i diktátum. (Dr. Schacht, a Német Birodalmi Bank elnöke.)

— Nyílt ellenségeskedés szomszédos pogyhatalommal, mint tartós állapot nehezen elviselhető kis ország részére, még akkor is, ha más külföldi oldalról a legvégső szükség esetén bizonyos biztonsági garanciákat nyújtanak. (Basler Nachrichten.)

— Ugy látszik, Nagybritánia egyre készebb az elzárkózás politikájába visszahuzódni és legfeljebb egy új Locarnot megkötni, amely biztosítékot tartalmaz Hollandia, Belgium és Franciaország megrohanása ellen, viszont minden más európai eseménnyel szemben érdektelen maradna. (A londoni Morning Post.)

— Nem elég, hogy magunkévá tegyük a béke tanítását, energikusan kell védeni is. (Machnik csehszlovák nemzetvédelmi miniszter.)

Országokon keresztül

**hazátlanul bolyong egy bolgár emigráns,
akit tiltott határátlépésért harmadszor ítéltek
el a bíróság**

(BUCUREȘTI.) Derkoff-Zenoff Dimitri 13 évvel ezelőtt, mint politikai menekült kénytelen volt megszökni hazájából, Bulgáriából. Egy miniszter ellen tervezett merényletbe keveredett és ezért szökött meg. Távollétében

kötéláltali halálra ítélték.

Azota végigcsavarogta Európát és mindenütt alkalmi munkákkal kereste meg kenyerét. De állandóan konfliktusba keveredett a hatóságokkal és a legtöbb országból kitiltottak.

**Romániában 1934-ben lakásfosztogatásért ítélték el
és büntetése kitöltése után áttették a magyar határon.**

Mégis mindig visszajön. Már kétszer csukták le tiltott határátlépésért. Legutóbb is ezért került a hadbíró elé.

A vádlott tipikus csavargó. Azt adta elő, hogy mint paprikakereskedő keresi meg kenyerét. A paprikának most van a szezonja és annyi keresetet remél, hogy télire is félretehet valamit.

— Hiszen maga csak egy hónappal ezelőtt szabadult ki a fogságból, ahova tiltott határátlépés miatt került.

Vádlott: Mindenünnen kiutasítottak: Csehszlovákiából, Magyarországból, Jugoszláviából, Olaszországból, Ausztriából és innen is. Haza se mehetek, mert ott kötél vár rám.

A hadbíró ugabb három hónapra ítélte a hazátlan embert tiltott határátlépésért. A szerencsétlen ember sirva fakadt és összetett kezekkel könyörgött, hogy szállítsák le büntetését egy hónapra.

— Nem lehet. A kimondott ítéletet nem változtathatom meg! — mondotta a bíróság elnöke.

A bolgár nem is figyelt oda, öklével a mellét verve ordította:

— **Nekem csak börtön jut! Tizenhárom éve fenyeget az akasztófa! Apám, anyám, testvéreim meghaltak. Egyedül vagyok. És nem mehetek haza. Mindenünnen kikergetnek. Nincs egyéb hátra számomra, mint a kötél.**

Az elnök megmagyarázta, hogy a szigurancától tartózkodási engedélyt kell kérnie.

— **Várni kell a börtönben! Folyton csak várni! — ordította a szerencsétlen ember. Öngyilkos leszek! Vagy inkább elmegyek Bulgáriába. Az akasztófa lesz a megváltás számomra. Nem bírom tovább ezt az életet.**

Nagynehezen lecsillapították a dühöngőt, akit szuronyos katonák vezettek a katonai börtönbe.

LELEPLEZTEK

egy almanach-tarhást, aki közmunkákat ígért a hirdetőknél

(BUCUREȘTI.) Nemcsak a fővárosban, hanem az egész országban nyakra-főre jelennek meg előfizetési felhívások és hangzatos prospektusok soha meg nem jelenő albumokra és évkönyvekre. A beharangozások arra szólnak, hogy

az áhírlapírók és egyéb szélhámosok végigtarhálják a vállalatokat és bankokat.

Nemrég egy közismert vállalkozóhoz beállított egy ilyen tarhás és az „Uj București” című almanachra kért hirdetést. Lelkes szavakkal dicsérte a megjelenendő évkönyvet, amelyet

maga București városa ad ki és az az előnye, hogy a benne hirdető vállalatok kapják majd meg a városi munkálatokat.

Az akvizitőr addig szavalt, amíg a vállalkozó léprement és feladott egy hirdetést, amelynek ára 5000 leű volt. Előlegként nyomban ki is fizetett ezer leit. A könyv — csodák csodája! — csakugyan megjelent, csak hogy nem București városa adta ki.

A vállalkozó tehát nem volt hajlandó megfizetni a hátralékos 4000 leit, mire a kiadóvállalat beperelte a járásbírószágon.

A tárgyaláson azzal védekezett a vállalkozó, hogy azért nem hajlandó fizetni, mert

az ügynök félrevezette.

Nem volt fontos neki, hogy élettörténetét és cége reklámját egy magánvállalat könyvében közreadja.

Az ügynök arról biztosította, hogy az évkönyv ott lesz minden közhivatalban és a hirdetés fejében számíthat városi megrendelésre.

Ezért hajlandó lett volna 5000 leit fizetni. De a magánvállalat által kiadott évkönyvben megjelent reklám neki nem ér többet ezer leinél.

Az ügynök élénken tiltakozott az ellen, mintha ő valótlan közléseket tett volna. A vállalkozó nővére és egy másik vállalkozó azt igazolták, hogy tényleg volt szó arról, hogy a hirdetés előfeltétele a városi megbízatásnak.

A bíró elutasította a keresetet azzal az indokolással, hogy

az ügynök kijelentései nagyon is kétségesek, annál is inkább, mert tartania kell attól, hogy csalásért eljárás indulhat ellene.

A tanúk vallomásából kiderült, hogy a vállalkozót tény-

leg féltrevezették, tehát jogosan tagadta meg a teljes kialkúdt összeg kifizetését.

Felbbezés folytán másodfokon a törvényszék egyik polgári tanácsa foglalkozott az ügygel és az elsőfoku ítéletet jóvalagya.

Felmentett

a bíróság egy oradea-i fiatal orvost a könnyű testi sértés vádjá alól. — Egy hisztériás asszony alaptalan vádjait megdöntötték az egybefangzó tanuvallomások

(ORADEA.) Érdekes pört tárgyalt az itteni büntető járásbíró. A pör központjában egy fiatal orvos áll, aki butorozott szobában lakott és ott is rendelt betegeknek.

Az orvos háziasszonya feljelentette albérlőjét, hogy megragadta a fejét és az ajtóhoz verte.

Ennek következtében véraláfutások és daganatok keletkeztek a fején. Ráadásul még meg is pofozta.

Könnyű testi sértés miatt került a fiatal orvos a büntető járásbíró elé.

— **Mind ez nem felel meg a valóságnak** mondotta az orvos. — **A panaszos psychopathologikus objektum és erősen hisztériás. Erőnek erejével viszonyt akart kezdeni velem. De én nem akartam és ezért pokollá tette az életemet. Felbontotta és elolvasta a leveleimet, eldugta a fehérneműmet és végül kitalálta a verésről szóló históriát. Hajlandó vagyok zsebkendővel való dörzsölés útján ugyanolyan sérüléseket okozni önmagamnak. Ezek egy óra hosszat láthatók.**

És most felvonultak a tanúk, az albérlők, akik elég szerencsétlenek voltak, hogy kénytelenek voltak egyfedél alatt lakni a derék asszonnal. Az első tanu ezeket mondotta:

— **En is ott laktam és velem is mindig veszekedett a panaszos. De a doktor urnak sokkal több volt a kellemetlensége, mert az asszony akart tőle valamit, de a doktor ur ezt nem akarta. Átkutatta az asztalfiókját, a leveleit elolvasta és a fehérneműjét eldugta.**

Bíró: Hogy keletkezett a legutolsó veszekedés?

Tanu: A doktor éppen a levélszekrényénél csipte el az asszonyt.

Bíró: Bántotta akkor?

Tanu: Nem bántotta.

Bíró: Hát akkor honnan származnak a fojtogatás nyomai és a sérülések?

Tanu: A panaszos szörnyen ideges. Önagysága is előidézhette azokat. **Az asszony szeretőket is tartott és azt hitte, hogy így majd féltékenyé teszi a doktort.** A szeretők között egy jövendőmondó is volt. Később kiderült, hogy ez a firma közönséges szélhámos, aki sok pénzt csalt ki az asszonytól. Csak most haragudott igazán a doktorra és őt okolta csalódásáért.

Egy orvosnő következett, aki előadta, hogy a panaszos azt mondta neki, azért tette meg a feljelentést, hogy „**a doktort észre térítse**”.

Védő: Ön doktorkisasszony, szakértő. Mi a benyomása, hisztériás a panaszos?

Tanu: A legnagyobb mértékben az.

Most maga a panaszos állt a bíró elé. Idősebb, alacsony, jelentéktelen nő.

Bíró: **Azt állítják, hogy a sérüléseket saját maga idézte elő, mert a vádlott nem volt hajlandó magával viszonyt kezdeni.**

— **Ez hazugság!** — felelte energikusan a kistermetű asszony.

Ezek után a bíró mégis felmentette az orvost és azt mondta az indokolásában, hogy az alhérlők. zárt frontjának vallomása nyomán valóban nem tételezhető fel, hogy az orvos bántalmazta volna az asszonyt.

-- *Biztosíthatom az alsóházat, hogy az angol flotta még további három évszázadig marad a Földközi-tengeren.* (Sir Samuel Hoare, az admirális első lordja.)

— *Ha a kölcsön nem lesz olyan eredményes, mint ahogy reméljük, akkor mozgósítani fogjuk a vagytonokat.* (Paul Faure francia miniszter.)

-- *Mert mindazok, akik itt és másutt pihennek, megtértek a halál békéjébe, hogy biztosítsák az élők számára a békét és mert büntett lenne tovább tűnni, amit a háboru halottjai megvetettek, esküszünk, hogy megóvjuk és fennén akarjuk a békét, amelyet önfeláldozásuknak köszönhetünk.* (A verduni csatamezőn összegyűlt frontharcosok esküje.)

— *Nincs varázs-szer ama súlyos betegség gyógyítására, amely hatalmába kerítette a genfi Népszövetséget. Sajnos, sehol sem található az a nagy orvos, aki nemcsak kimerítő diagnózist állapíthatna meg, de megbízható és hatásos kurát is rendelhetne.* (Neue Züricher Zeitung.)

— *Az ősszel Berlinben megnyílik az első zsidó mozi, amelyet kizárólag zsidók látogathatnak és amelyben azokat a filmeket vetítik, amelyeket eddig azért nem mutattak be Németországban, mert a szereplők nem felelnek meg az árja-paragrafus követelményeinek.* (Manchester Guardian.)

Megírjuk,

hogy mit gondolnak és mit beszélnek a satumare-i vampról

(SATUMARE). Talán nem is olyan szép. De ő annak tartja magát és lassanként sikerül ezt elhitetni környezetével is.

Modern nő, főleg a saját személyét illetőleg. Neki mindent szabad a férfinek is vannak jogai. Szabad neki minél többet keresni és elhalmozni mindennel az ő szépséges feleségét.

Haja szőkésvörös, már messziről megismeri mindenki a városban és övé egyik a legszebb vikendházaknak a Someş-strandon. Szőkésvörös mint a démonoké. Az az enyhe gesztenyebarna, ami az alapszín volt, már régesrég lekopott az utánfestésektől. Arca rózsás. Önök tudják, mitől? De ez nem von le a szépségéből.

Nagyon szolid keresztneve van. Teréz. Ezt nem lehet kibírni. Természetesen Tatjana lesz belőle. Így sokkal regényesebb. Csak nem hagyja magát Terinek hivatni?

Valami lévedése folytán kislánya született. Kétségbeejtő. A gyerekek foglalkozni keil, illetve kellene. Erre nagyon alkalmas a férj, aki imádja a kicsit. Ő nem ér rá. Apolni kell a szépségét.

A gyerek nő, nő. Sajnos, nem lehet megállítani. Már iskolába kellene adni. Szerencsére ősszel született, így el lehet bliccelni egy évet. Még így is következtetni lehet esetleg az anya életkorára.

Pedig a korra még gondolni sem szabad. Születésnap nincs. Azt már régen beszüntették. Ehelyett a névnapivészkártyákon ajándékozási alkalom.

Mindene megvan, amit szemé-szája kíván. Ami csak divatba jön, rögtön meglátható rajta. Az ura büszkélkedik, hogy Szépasszony milyen jó! Be tudja osztani azt a kis jövedelmet. Szegény!

Vannak störtjei és titkos utjai. A férjnek nem kell mindenről tudni. Mindennap akad valami dolga „a városban”, utjáról csomagokkal tér haza „Aikalmi vétel”.

A férjre ellenben vigyázni kell. A férfiak annyi kísértésnek vannak kitéve! Olyan gonoszak a nők. Vannak, akik hivatásszerűen foglalkoznak szegény, ártatlan férjek elcsábításával. Pedig itt vannak a „tisztességes asszonyok”.

Természetesen nincs megelégedve a házasságával. Neki jobb partif kellett volna csinálnia. Fel van háborodva, ha egy szegény lánynak sikerül férjhez mennie. Pedig ő is...

Egyszer már majdnem elvált az nrától. Visszajött egy leánykori ndvarlója, egy oradea-i mérnök. Az első. Végül nagylelkűen engedett az ura könyörgéseinek, főleg, mikor kiderült, hogy a mérnöknek nem voltak házassági szándékai. Ellenkezőleg!

Társaságban szeret a férfiakkal pertut inni. Máskülönben adja az erényeset, aki megvetéssel beszél azokról a nőkről, akiknek barátjuk van. Egy barát évekig. Milyen erkölcstelenség.

Általában nem igen szereti a nőket, illetőleg a konkurenciát. Csak azzal barátkozik, akítől valami hasznot remél. Ez nemcsak nőkre vonatkozik.

Tipusa a meg nem értett asszonynak Pályát tévesztett. Igen, odavál.

Egy arad-i válóperben

kimondotta a bíróság, hogy a feleknek viselni kell a házasság árnyoldalait is

(ARAD.) Egy vállalati tisztviselő nemrég válópört indított a felesége ellen. Keresetében azt adta elő, hogy a felesége szemmit sem törődik a háztartással, a jövedelme nem elegendő, ellenben az asszonynak bőven futja bridzsre és ezzel tölti megszólván egész idejét. Ezenkívül — és ez a férj legfőbb argumentuma a házasság felbontására —

az asszony rendkívül veszekedős természetű, reprodukálhatatlan szidalmakkal illeti és ha egyszer veszekedni és káromkodni kezd, annak se vége, se hossza.

Az asszony természetesen váltig tagadott és azt mondta, hogy csak ritkán játszik bridzset, ellenben otthon rómizni szokott egy barátnőjével 50 baniban poénját, amit igazán nem lehet hazárdériának nevezni és válóoknak elfogadni. Az igaz, hogy gyakran kénytelen veszekedni a férjével, de ennek mindig megvan az alapos oka, mert

a férje más nők után futkos és gyakran marad el éjszakára hazulról.

Aztán vendéglőkbe is szeret eljárogatni a férje és ezért küzdenek allandó pénzzavarral. Természetesen kénytelen ilyenkor felelősségre vonni és ezekből a felelősségrevonásokból keletkeznek a veszekedések.

A bíróság elutasította a férjet keresetével és elmarasztalta a perköltségekben. Az indokolás kimondja, hogy

a bizonyítási eljárás során nem nyert beigazolást, hogy az asszony elhanyagolja háztartását. Ellenben az asszony által részben beismert szidalmakat viselkedésével, más nők után való futkosásával és gyakori korcsmázásával egyenesen kirovokálta.

Nem lehet rossz néven venni, ha ilyen körülmények között az asszonyból kirobban az elkeseredés és ennek nem éppen válogatott szavakkal ad kifejezést. De az így kirovokált szidalmak magukban nem képeznek bontó okot.

A férj felebbezett az ítélőtáblához, amely helybenhagyta az elsőfoku ítéletet. A házasságot tehát nem bontották fel és az asszony bizonyos körülmények között tovább is káromkodhat.

Ügyem a pincérről

(ORADEA.) Barátom és patrónusom, az oradea-i pincér, akinek a kenyere körül zajlik hónapok óta a társadalmi izgalom. Jó volna segíteni ezeken a barátokon, ha tudnék, de sajnos, minket, akik eddig csak adtuk a borralalót, ebben a kérdésben senki nem kérdezett meg.

Senki nem volt kíváncsi arra, hogy

mi tulajdonképpen a mi véleményünk a borralalóról.

Nekünk szavunkat sem kérdezték, akik pedig egy hónapban annyit költöttek borralalóra kávéházakban és a vendéglőkben, amiből talán már egy családtagot eltarthattunk volna.

Borralalót adunk a reggelinél, az uzsonnánál, az ebédnél, a feketekávénál, a vacsoránál, a vacsora utáni feketénél, a fehérbornál, amit ittunk, a kártyánál, amit felbontottak az asztalunknál, borralalót mindenfelé, amerre csak megfordultunk. Percenként, óránként annyi pénzt adunk borralalóra, amennyiből talán házat építhettünk volna az elsiklott évtizedek folyamán...

Igen ám, de ezért a borralalóért a nyakunkba kötöttek a szalvétát, szinte a szájunkhoz emelték a csészét azok a nagyszerű és pompás pincérek, akik a pincértársadalmat a kávéházakban, vendéglőkben és klubokban képviselik. Ez a borralaló hozzátartozott az életünkhöz, beleszámított a gondolkodásunkba és nehezen hisszük, hogy ez egyszer mindenkorra kimosódjék a mentalitásunkból. Oh, cseppet se akarjuk dicsérni a sokszor álgavallériának tetsző könnyelműségünket, amellyel a borralalókat osztogattuk. De hát valahogy könnyelmű emberek vagyunk mi, szinte valóban gavallérosak, könnyű kezűek, minden szolgálatot megfizető, minden szolgálatért elismeréssel adózó emberek és nem tudom, hogy az a generáció, amely a borralaló adásának mentalitásában nőtt fel, olyan egyszerűen ki fogja-e törölni, vagy ki tudja-e törölni mindennapi életéből ezt az ajándékozást.

Nem tudom, nem fogja-e letörni pincéreink szinte legendás szolgálatkészségét a százalékos részesedés, de azt az egyet tudom, ha a borralaló eltörlésével ez a szolgálatkészség, ez az ügyesség, a vendég gondolatának szinte kitalálása. pincéreink egyéni és utolérhetetlen zseniálitása elkallódik a borralalós rendszer eltörlése kapcsán, akkor bizony én nem értek egyet a borralaló kiküszöbölésével.

Bar lehet, hogy nincs igazam.

— sf —

Kánikulás levél az arad-i strandról

Igen tisztelt szerkesztő ur! A hétfői lapban komoly cikk jelent meg arról, hogy két megyei tisztviselő tíz évi időtartamra bérevelte a katoná-strandot, amelyen modern nyaralótelepet létesít. A cikk megemlíti azt is, hogy a bérlők a Neptun-fürdőtől alagúttal létesítenek majd a modernizált katoná-strand parkjához. Hát ez így olvasva igen szép-jen hangzik, de valószínűtlen. A vár oldalán levő strandot igenis ki lehetne képezni olyan formában, ahogy ezt megtették a satu-mare-i stranddal.

Satu-mare tehetősebb polgárai kisebb-nagyobb telkeket béreltek a strandon és ott vikend-házakat építettek. Háromszáz díszes vikend-ház épült a satu-mare-i strandon, amelyet gyönyörűen parkiroztak.

A satu-mare-i strand a maga nagyszerűségében igazi látványosság, büszkesége a városnak és egyben hasznot is hajt, amennyiben a vikend-házak bérlői évente 500 lei bérösszeget fizetnek családonként. A tulajdonképeni haszon pedig abból áll, hogy a satu-mareiek nem mennek idegenbe nyaralni, mert olyan szép strandot sehol sem találnának és így itthon költik el a nyaralásra szánt összegeket.

A katoná-strand és a Neptunnál szemben levő tulsó part földrajzi fekvésénél fogva a legideálisabb hely nyaralótelep céljaira. Csak az a baj, hogy mi nem tudjuk, vagy nem akarjuk kihasználni a Mureş nyujtotta előnyöket, amiért bennünket országszerte irigyelnek.

Milyen hatalmas méretű, világvárosi látványossággá építenék ki strandjukat például a szomszédos timişara-iak, ha olyan adottságaik lennének, mint amelyeneket a Mureş nyujt.

Ha illetékes tényezők végre teljesítenék is mindazt, amit strand-fürdővel kapcsolatban évek óta ígérnek, az arad-i strand valóban világvárosi látványosság lehetne és messzi földről vonzaná ide az idegeket. Adva van a satu-mare-i példa. Tessék követni és akkor végre Arad fürdőváros lesz.

EGY ELŐFIZETŐ.

Itt emlíjük meg, hogy Chiriatescu vezérkari ezredes előzőkeny magatartása folytán kedvező elintézésért nyert az a bonyodalom, amely a katonai parancsnokság és a város között a vári oldalon levő plázs használata miatt keletkezett. A katonai parancsnokság ugyanis ellátotta a Neptun vendégeit a vári oldalon levő löverseny pályán nőgyűlést eüterülő homokpart látogatásától. Dr. Coşoiu Romulus polgármester intervenciójára a tilalmat visszavonták és a Neptun vendégei továbbra is járhatnak át a homokpartra — napozni.

— A kisanlant csak Olaszországon keresztül nyujthatja kezét francia szövetségésének, amelytől Németország választja el. (Stasek cseh-szlovák képviselő.)

Végrehajtó

volt a koronatanu egy timișoara-i botrányos válóperben

(TIMIȘOARA). A neves ügyvéd, akinek specialitása a válópör, ismét érdekes esetet mondott el évtizedes prakszisából. Ime:

D. József házasságának első éveiben mintaférj volt. Sohase merültek föl ellentétek közte és ifju felesége között. Ez a helyzet azonban egy csapásra megváltozott, amikor

férjurar megismerkedett egy kabaré-hölgygel.

Etői kezdve éjjél előtt sohase jött haza. Ilyenkor heves nézeteltérések voltak a házastársak között. Egy alkalommal oly heves veszekedés keletkezett, hogy

a férj szállodába költözött és beadta a válókeresetet.

Az asszony ellenkeresetet adott be, amelyben kereken kijelentette, hogy a férje közönséges házasságtörő. A férj természetesen felháborodva utasította vissza a terhére rott cselekedetet és kijelentette, hogy az egész közönséges pletyka, aminek a felesége bedőlt. Ez is igazolja, mennyire nem tudja méltányolni férje tisztá és nemes jellemét.

A pör állása nem nagyon volt kedvező az asszony részére. A legkisebb bizonyítéka sem volt a házasságtörésre vonatkozólag és kénytelen volt beismerni, hogy

a nagy féltékenységi jelenet során férjét nem éppen a leghízelgőbb nevekkal illette.

El is vesztette volna a pört, ha az utolsó pillanatban nem jelentkezik a mentőangyal a bírósági végrehajtó személyében.

Ihat ez így történt. Egy reggel kopogtattak a férj szállóbeli szobájának ajtaján. Egy ur lépett be és kijelentette:

LLOYD kávéház

Timișoara

Minden este nagyszerű: — **Jazz-Zenekar**
A közkedvelt **Lloyd-Taverna** ismét megnyílt és délben, valamint este a nagyközönség rendelkezésére áll

Nagy Imre

női-divat szalónja
Strada Eminescu 8

— Sajnos foglalnóm kell önnél. A felesége önagysága a tartásdíj ügyében biztosítási végrehajtást vezetett.

— Nincs pénz nálam, az értékes dolgaim pedig a régi lakásban maradtak — mondotta a férj.

— Majd meglátjuk — felelte a végrehajtó és rendíthetetlen nyugalommal munkához látott.

A szekrényből női estélyi ruha, három selyem pizsama, egy trottörkosztüm, egy arany puderesdoboz és öt pár női cipő került elő.

— Ezek nem az én dolgaim! — tiltakozott a férj.

— Akkor talán a felesége holmijaiX

Ekkor kinyílt az ajtó és fiatal nő rohant a szobába haragtot villámlo tekintettel.

— Hogy merészeli lefoglalni az én ruháimat?!

— Nincs semmi baj! — felelte a végrehajtó, aki most már tudta hányadán van. — Csak arra kérem igazolja, hogy nagysád e holmik jogos tulajdonosa.

A kabaréhölgy írásbeli nyilatkozatot adott erről.

A válópóri tárgyaláson a férj majd hanyatvágodott, amikor

a végrehajtót mint tanút beszólították

A széráz végrehajtási jegyzőkönyv sok mindent vallott.

a bíróság az asszonynak adott igazat és a férj hibájából mondta ki a vállást.

és egyuttal tekintélyes összegű tartásdíjat ítélt meg az elvált feleség részére.

— A film a nép szellemi és politikai életének befolyásolására nélkülözhetelen szer lett. (A német birodalmi filmkamara elnöke.)

— A táviratok, ajánlott- és expressz-küldemények díjait le kell szállítani, hogy a közönségnek kedvet csináljunk, hogy ezeket nagyobb mértékben használja, mint eddig tette. (A bécsi posta-előjárók egyesületének felhívása.)

— Minden londoni telefonelőfizető most ugynevezett „szelid” készüléket szerezhet be, amely halkán kezd csengetni és csak azután lassanként erősödik a csengőjelzés. (Times.)

— A szankcióknak, a világtörténelem leghatalmasbb gazdasági háborújának az olasz kereskedelem termelés és pénzügyek döntő átalakulása lett a következménye. A szankciók nyomása következtében megszületett az olaszok új életrendje. (Giornale d'Italia.)

— Rejtélyes marad ez a politika, mert ki képes megoldani az olimpiai propaganda és a hajdani idegenvezetőnek, a mostani danzigi államfőnek genfi vendégszereplése közötti ellentmondást. (Basler Nationalzeitung.)

Az arad-i szinészet története

(XIII ik közlemény)

Hétfői napon, 1874 szeptember 21-én nyolc órai kezdettel zajlott le az új színházban a megnyitó díszelőadás. Először a zenekar előadta *Erkel* Ferenc „*Hunyadi László*” című operájának nyitányát. Azután *Prielle* Kornelia, a budapesti Nemzeti Színház művésznője elszavalta *Szász* Karoly prólógusát, majd az arad-i dalárda előadta a magyar himnusz és végül színre került *Feleki* Miklós rendezésében *Fáy* András vigjátéka, „*A mátrai vadászal*”. A darabban *Feleki* Miklós, *Lendvai* Heléna, *Helveci* Laura, *Náday*, *Szigeti* József, *Szathmáriné*, *Szigeti* Jován és *Benedek* játszottak.

Amikor Ferenc József király az előadás kezdete előtt kíséretével megjelent, az első emeleti páholyban a közönség felállt és éljenzett.

A nézőtér és a páholyokban estélyi ruhás nők és diszmagyarba öltözött férfiak foglaltak helyet. A második felvonás után *Ferenc József* cs kísérete eltavozott. Az udvari hintónál e szavakkal bucsuzott el a polgármestertől és a színházi bizottságtól:

— *A színház és jelenvolt díszes közönség oly szép és oly meglepő, hogy az bármely székvarosnak is becsületére várnék.*

Ott voltak a díszelőadáson a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság képviseletében *Fábián* Gábor, *Gyulai* Pál és *Tóthy* István, Arad-megye közönsége képviseletében *Atzél* Péter főispán a megyei tisztviselőkkel és a törvényhatósági tagok küldöttségével, *Timis* megye képviseletében *Ormos* Zsigmond főispán népes küldöttségével, *Roman* Miron gör. kel. román püspök a klérus küldöttségével. Ott voltak a budapesti napilapok képviselői és néhány bécsi lap kiküldött tudósítója is.

A következő napon *Musset* kis vigjátéka: „*Az ajtó zárva vagy tárva legyen*” került színre *Prielle* Kornéliával és *Feleki* Miklóssal, majd *Berczik* Árpád vigjátéka: „*A szelleműs hölgy*” került bemutatásra *Prielle* Kornéliával és *Molnár* nével. Az előadás fénypontja *Odry* J. hefe szőlőcneké volt.

A közönség az 1874—75. évi téli szezonban minden előadáson megtöltötte a színházat, amelyben *Aradi* Geőr nagynevű drámai, operai és operett együttese működött.

A közönség szívesen támogatta az új társulatot, amely művészi színvonalon álló előadásokat produkált.
Jövedelem tekintetében ez a színi évad volt a legjobb.

Hat és félhónap alatt 67 ezer forint volt a bevétel.

Aradi Gerő társulata ebben a szezonban mutatta be az oly korán elhunyt *Tóth* Ede népszínműveit.

A szezon vége felé a színház vezetőségének ügybuzgalma esökkent és az előadások nivója hanyatlott. Sok támadás érte a színigazgatót, mert a színügyi bizottság elé terjesztett műsorokat nem tartotta be. A folyton szaporodó kifogások a színügyi bizottság és a színigazgató

között folytonos surlódásokat ideztek elő, aminek az lett a következménye, hogy a város tanácsa felbontotta a színigazgató szerződését

Aradi Gerő színigazgató erre olyan információkkal látta el a budapesti lapokat, mintha a közönség közönye miatt ment volna tönkre Aradi direktor.

Ennek a sajtótamadásnak az lett a következménye, hogy

Aradi Gerő többé soha semmiféle feltétel mellett sem kapta meg az arad-i színházat,

amelyre a színügyi bizottság pályázatot irt ki. Ezen a pályázaton a színházat az 1875—76. évi téli idényre *Bogyó Alajos* és *Mándoky Béla* társigazgatók kapták meg. A döntést *Atzél Péter* főispán elnöklete alatt a színügyi bizottság hozta meg, amelynek tagjai voltak: *Andréányi Károly*, báró *Bánhidj Béla*, dr. *Chorin Ferenc*, *Institőrisz Kálmán*, *Lukácsy Miklós*, *Tiszti Lajos* és *Parecz István*.

A főbb feltételek ezek voltak: 1875 október 1-től 1878 szeptember 30-ig, tehát három évre adja bérbe a város a színházat évi egy magyar királyi aranyért. A bérlő köteles október elsejétől virágvasárnapig a normanapok kivételével és hetenként egynapos szünetet tartva, kizárólag magyar nyelven drámákat, vígjátékokat, népszínműveket, operákat és operettekét előadni. A darabokat a meglevő díszletekkel szépen kell kiállítani. Köteles továbbá a jelesebb hazai és külföldi, régi és újabb színműveket és dalműveket beszerezni és színrehozni. Ehez képest tartozik az arad-i közönség művészi igényeinek megfelelő drámái, operái és operett-együttest tartani 26 tagu zenekarral, amelynek így kell alakulnia: karmester, kartanító, 3 primhegedős, 2 másodhegedős, 2 viola, 2 gordonka, 2 nagyhógó, 2 fuvola, 2 klarinét, oboa, fagott, 2 vadászkiürt, 2 kürt, 2 trombón, pozaun és ütőhangszeres. Tartozik továbbá oly férfi és női énekkart szerződöttetni, amely teljesen megfelel a zenekar arányainak. Végül köteles egy világosítót, egy festőt és egy gépmestert szerződöttetni. (Folytatjuk.)

Mindenki érdeke, hogy megrendelője legyen a városi jéggyárnak mert csak így biztosítja magának a szükséges műjég mennyiségét. Garantált kifünő minőség, vízvezetéki vízből készült jég. Pontos kiszolgálás a nap minden órájában. Arad Telefon 24 25 szám.

— Autobusz, strand, sporttelep, szabadtéri, köztelekbe nyuló idegen fényreklámok stb., — amelyek városi bérlemény tárgyát képezik, — kizárólagos feladási helye az Ország Világ kiadóhivatalában az »Agge« reklámvállalat. Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak

— Kétszer is irtunk az országutakon közlekedő autóbuszokról, amelyeket okvetlenül ki kell vonni a forgalomból, mert — néhányat kivéve — rozogák, hasznavehetetlenek és életveszélyesek. Ezek az ócskavasnak való beteg közlekedési alkalmatosságok nem felelnek meg céljunknak és valóságos szegényei az országnak. Sehol Európában nem bouyolitják le az országuti forgalmat olyan autóbuszok, mint nálunk és ennek a szomorú ténynek tudható be, hogy napirenden vannak a súlyos szerencsétlenségek. A jobb közönség már nem utazik autóbuszon és csupán a naiv vidékiek merészkednek fel ezekre az ütött-kopott, bűzös, egészségtelen, piszkos kocsikra, hogy életük árán is néhány leit megtakarítsanak a látszólag drágább vasuti tarifával szemben. Hogy a vállalkozók miként találják meg a számításukat, ahhoz már igenis közünk van, hogy ezeken az életveszélyes autóbuszokon a helyek miatt állandó botrányok vannak. Különösen az átszállójegyek körül vannak kínos zavarok, mert ugyanazt a helyet kétszer-háromszor is eladják és ilyenkor az utasok valóságos közelharcot folytatnak a vitatott helyért. Legutóbb a salonta-i autóbuszon voltak botrányos jelenetek az utasok között. A harc oka itt is a többször eladott jegy volt ugyanarra a helyre. Két utas a kocsiban alaposan összeveszett és ennek a civakodásnak Salonta-n játszódott le a véres folytatása, amennyiben egy Kain Sándor nevű salonta-i kereskedő úgy megverte egy Grünspán Simon nevű utastársát, hogy ennek eltörött a jobb karja. Az ügynek természetesen a büntető bíróságon lesz folytatása. Az ilyen épületes jelenetek napirenden vannak minden vonalon. A kocsivezetők udvariatlanok, a péztárak pedig a kocsik férőképségére való tekintet nélkül álló utasokkal is megtöltik az autóbuszokat. Súlyos kosarakkal, élőállatokkal megterhelve, nyöszörögve döcögnek ezek az autóbuszok, melyekben reprodukálhatatlanul káromkodnak az utasok, amikor egyikének-másikának a nyakába zuhan egy-egy súlyosabb podgyászdarab. A legfontosabb teendő tehát az lenne, hogy az illetékes hatóságok példásan megrendszabályozzák az autóbustársaságokat.

— Rengeteg a panasz a fogyasztó közönség részéről a piaci elővásárlás miatt, amelyet csak nemrég engedélyezett a városi tanács. Ennek a megdölgötlan lépésnek az a következménye, hogy a piaci árak egyik napról a másikra ötven, sőt százszázalékkal is emelkednek. Néhány piaci kofa és közvetítő diktálja a piac árait és ehhez a diktatúrához alkalmazkodnia kell az egész város közönségének. Ugy tudjuk, van egy városi szabályrendelet, amely a piaci elővásárlást kategórikusan megtiltja, illetve szabályozza. Tessék annak okvetlenül és minden mellékkörülményre való tekintet nélkül érvényt szerezni és annak rendelkezéseit szigoruan végrehajtani.

— (Timișoara, 433.) A levélben közölt adat érdekel bennünket. Szi.

veskedjek az illetők nevét és címét forduló postával velünk közölni, vagy pedig személyesen felkeresni bennünket, mert az ügygel foglalkozni akarunk.

— Nem szeretjük, ha egy elbocsátott lány arra kényszeríti csábítóját, hogy vegye feleségül. Szerintünk ez egy rossz üzlet, amely bukkással kezdődött és kényszeregyezéséggel végződött.

— (Sighet, 865.) Sorait köszönettel és érdeklődéssel olvastuk és nagyon szeretlünk volna, ha leközhethetjük lapunkban. Azonban az ottani viszonyokkal foglalkozó, most küldött beszámolóját nem vihetjük a nyilvánosság elé, mert túl személyi jellegű, nem közérdekű. Türelmetlenül várjuk ezután is érdekes tudósításait és sok szeretettel köszöntjük.

— (Arad, 564.) Randevuhelyek nyilvántartásával nem foglalkozunk. Semmi közünk ahhoz, hogy az illető gyógyszerész találkahelyet tart magának — ez szigorúan magánügy — az a fő, hogy telik neki, — hogy még se igaz sem a könnye, sem a bánata.

— A care-i rendőrségtartóztatott egy toprongyos alakot, akiről még nem lehetett megállapítani, hogy örült-e vagy gonosztevő. Elmondta, hogy Nadel Fraim Hersch Sapirának lúvják, 29 éves, arad-i lakos. Beismerte, hogy rovtomultu. Az arca után ítélve teljesen bárgynak látszik, de ha beszél, kivételes intelligenciát árul el. A rendőrség természetesen Arad-on keresi hozzátartozóit.

— A lapok megírták, hogy Timișoara-n a pénzügyigazgatóság 84 vállalatra és kereskedőre mozi-reklámadó eltitkolásért 153.186 lei törvényes adót és 306.372 lei büntetést írt ki, mely összeget felebezés folytán a pénzügyminiszter nagyhenezen 50.470 adóra és 6.047 lei büntetésre redukált. Ezek után kevesen fogják igénybe venni a reklamirozásnak ezt a módját.

— Az arad-i selyemcsempészet ügye még vizsgálat stádiumában van, — egyelőre tehát be kell várunk az eredményt, mely henfentesek szerint kellemtelen meglepetést jelenthet egynehány főtéri kereskedőnek.

— (Arad, 566.) Mit gondolunk, felmehet-e annak az urnak a lakására, aki becsületszavát adta, hogy egy ujjal sem fog magához nyulni?! Ajánljuk, gondolja meg a dolgot, mert ha esetleg mégis magához nyul egy ujjal, akkor sem ő vesztí el a becsületét, hanem maga.

— Az embercek ebben a szörnyű hőségben csak asötétség beálltával merészkednek ki az uccára, hogy legalább este juthassanak egy kis üdítő levegőhöz. A napi robothan elfáradt, a hőségtől támolygó polgárok azonban keserves kiábrándulás éri esténként a korzón: a kocsik és autóközlekedés miatt. Nálunk az a rendszer, hogy délután hat órától este kilenc óráig elzárják a korzó oldalán levő kocsitűt a közlekedési eszközök számára és ilyenkor zavartalanul sétálhatnak rajta a gyalogjárók. Csakhogy éppen ebben az időben nincs kedve senkinek sétálni a korzón és kocsitűtján, mert ilyenkor még mindig ontja magából a forróságot az aszfalt. Este kilenc óra után pedig nem

Intelligens, megbízható, komoly fiatal akvizitőröket és tudósítókat keresünk az ország minden részében. Részletes ajánlatok beküldendők az „ORSZÁG-VILÁG” ardeal-részi szerkesztőségéhez, Arad, Bulv. Reg. Ferdinand 19.

lehet itt setálni, mert a kocsik, autók és autóbuszok megint birtokuk-
ba veszik a széles kocsutat és akkora port vernek fel, hogy szinte
gomolyog a levegőben. Mi és velünk együtt sokan nem értjük, hogy
miért tartja fenn ezt a rendszert az illetékes hatóság. Ez olyan, mint
a volt monarchia hadseregében divó rendszer. A katonának téli köp-
penyt kellett viselnie április 1-ig még akkor is, ha márciusban vélet-
lenül májusi időjárás volt. Ugy látszik, hogy nálunk is csak a forma
beiktatására adnak, de a lényeget nem tekintik. Pedig milyen egyszerű
lerne a megoldás. Csak ki kellene adni a rendeletet, hogy este hat
órától éjjelig a korzó kocsiján nem szabad kocsiknak és gépjármű-
veknek közlekedni. Van elég hely a kocsiforgalom lebonyolítására a
középső és tulsó uttesten. Ezt a kérésünket az illetékes hatóság elé ter-
jesztjük. Szeretnénk hinni, hogy nem az új uccai papirkosárban fogja
várni kérésünk a feltámadást.

— Minden nép megegyezik abban az akaratban, hogy a háború ne
lehessen valaki számára a meggazdagodás forrása, de a magánkezek-
ben levő fegyvergyártás a kapitalizmus törvényeinek van alá rendel-
ve, tehát nyereségre törekszik. (Daladier francia hadügyminiszter.)

— Ha két dollárt megkerestem, egy dollárt azonnal reklámra köl-
töttem el. (Rockefeller nyilatkozata a „Chicago Tribune”-ben.)

— A foglalkozás terjedelme sokkal inkább emelkedett az erősen
mechanizált iparokban, mint a normális iparokban. A munkanélküliség ott a legnagyobb, ahol a legkevesebb gépet használják. (Az
Egyesült Államok munkanélküliségéről szóló statisztikából.)

— Hamis hírek terjesztéséért megbüntetik azt, aki hamisan és
rosszakaratosan állítja, hogy éhség vagy infláció fenyeget, vagy vala-
hol lázadás tört ki és ezáltal zavarokat idéz elő a lakosság körében.
(Az új német büntető törvénykönyvből.)

— A francia kormány tudatában van a középeurópai helyzet ko-
molyosságának és nagy erőfeszítéseket tesz, hogy oly megoldást talál-
jon e probléma számára, amelyet valamennyi érdekelt nemzet elfo-
gadhat. (Leon Blum francia miniszterelnök.)

— Az angol-német közeledést semmi sem kerestezte jobban, mint
a vallási üldözések, a heves antiszemitizmus és a szabadság elnyomá-
sa, ami a nemzeti szocialista terror kezdetét jellemzi. (A londoni
Times.)

— Sok esetben, amikor zsidókat fajgyalázásért elítéltek, kitünt,
hogy butaság folyton a zsidók gyalázatos tetteiről írni és az asszonyo-
kat és lányokat sajnálatraméltó áldozatokként kezelni. („Das schwar-
ze Korps”, az S. S.-alakulatok lapja.)

— A királyi testőrök eddig kötelesek voltak szakállt viselni. Most
megengedjük, hogy arcukat borotválják. (VIII. Edvard angol király
dekrétuma.)

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. ooooooo

Weisz István

uriszabóság

Szövetkülönlegességek nagy választékban. — kitűnő szabás, elsőrendű kidolgozás

ARAD, Strada Eminescu 15.

»Felix-lürdő« Oradea mellett

Rheuma-, csusz-, ischias-, köszvény- és női bántalmak ellen. — Szolid árak. — Kérjen prospektust. — Autobusz és vonatközlekedés egész évben. — Vasuti kedvezmény.

„PARK” SZANATORIUM

TIMIȘOARA, (Belváros a Gyermekekmenhely mellett)

Brașov-ban ha jól akar mulatni, akkor keresse fel a

Parisien Grill-t

Írógépek eladása, számológépek, tőtőtollak javítása. Az ország legrégebb, legjelentősebb szaküzlete

SZEGFÜ

Arad, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

Pyjamák, ágyneműek, női és férfi fehérneműek legszebb kvtitelben, legolcsóbban

KOZSINEKNÉ

fehérnemű varrodájában készülnek.

Arad, Strada Brancovici 1.

Palace kávéház Tulajdonos: **MAYER ZSIGMOND**

Timişoara

Minden este **SERES**

hírneves primás hangulat zenekara játszik.

„VITAMOST”

a vese, máj és epebetegségek modern gyógyszere

Kapható: Dr. KREPIL, Arad, Str. Horia 8.

Ugyanott ménesi vörös és fehér bor.

Legszébben öltözködhetsz, ha felkeresi

Angerer Sándor

uriszabót

Arad, Strada Mărăşeşti şi Consistorului sarok
(7 és 9 autóbusz megálló)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vendéglőkben a közkedvelt

Dréher Haggemacher sört

kérje!

A Park-Szanatórium

Cluj, Calea Motilor No. 62.

Poliklinikailag berendezett idegszanatórium pavilont nyitott ideg- és kedélybetegék részére.

Vezetőőorvos: dr. Porsche Ferenc ideggyógyász

Nyári szövetségesség

Legnagyobb angol és francia divatlapok szerint öltözhetsz, ha felkeresi

CSONT

„Revü” uriszabóságát.

Arad, Str. V. Goldiş — Palatul Banca Românească

**Egészen
röviden:**

az

ORSZÁG-VILÁG
(Erdélyi Élet)

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

BCU Cluj / Central University Library Cluj
a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap!

Olvassa és terjessze!
